

JÁ A MOJE RODINA

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Norway grants

Barbora Matějková
Tereza Škoulová
Michaela Jeřábková
ACADEMIA IREAS, o. p. s., 2024

ACADEMIA IREAS, o. p. s.

Financováno z Fondů EHP/Norska 2014–2021

Autorky: Tereza Škoulová, Barbora Matějková

Odborné garantky: Michaela Jeřábková,
Marte Taylor Bye, Marianne Gulli

Ilustrátorka, grafička: Kateřina Vlčková

Jazyková korektura: Tereza Škoulová

**Žádný příběh by nevznikl bez důvěry
a otevřenosti zapojených rodin.
Všem rodičům a dětem děkujeme.**

**„Diverzita je něco jako pozvání na večírek.
Inkluze pak znamená žádost o tanec.“
VERNA MYERS**

CO JE TO RODINA?

Stejnou otázku jsme položily dětem. Jejich odpovědi jsou stejně rozmanité, jako jednotliví lidé i jejich rodinná uspořádání. Tuto širokou škálu možností nastiňují následující stránky. Lidé okolo nás žijí v rozličně poskládaných rodinách, ale knihy a učebnice jakoby na ně zapomínaly.

Publikaci tvoří osm příběhů, které vznikly na základě rozhovorů s dětmi a jejich rodiči. Jiné podoby rodiny, než jaké důvěrně známe, se nám mohou zdát nepochopitelné či v nás mohou vzbuzovat různé emoce či obavy. Prostřednictvím publikace chceme ukázat, že jde o rodiny jako každé jiné a že dětský svět je všude stejný: plný barev, hravosti a legrácek. Myslíme si, že všechny děti potřebují cítit, že je společnost přijímá bez ohledu na kulturu, etnický původ, zdravotní stav nebo rodinnou konstelaci, ve které žijí. Cílem je, aby se všechny děti cítily rovnocenné a uznávané. Jak mezi sebou, tak ze strany dospělých. Věříme, že kniha, která ukazuje přirozený život několika rodin dětskýma očima, k tomu dokáže přispět.

Knížku jsme psaly především s ohledem na děti. V první řadě si přejeme, aby se setkávaly s rozmanitějšími příběhy, s nimiž se mohou identifikovat. Také v nich mají probudit zvědavost, údiv a různé možnosti interpretace. Myslíme si, že po přečtení příběhů budou mít děti spoustu otázek. Bylo by skvělé nechat je mluvit o tom, jak jednotlivé rodiny vnímají, jak si některé situace vysvětlují nebo jaká je jejich zkušenost. Prostřednictvím otevřené komunikace se dá předejít zbytečným strachům či nepochopení.

Při práci na publikaci jsme vycházely z Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání, mezi jehož očekávanými výstupy je naučit děti „*chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.); že osobní, respektive osobnostní odlišnosti jsou přirozené*“, abychom se přiblížily k deklarovanému cíli, kterým je „*rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané*“.

Osm příběhů pochopitelně nemůže zahrnout škálu rozmanitosti celé společnosti. Existují další a další rodinná uspořádání. Ptejte se dětí, jak žijí, co je pro ně rodina, kdo do ní patří a kde je jejich doma. Kdykoli vám není jasné, jak děti vlastní rodinu vnímají, poslouchajte, jak o ní hovoří, jaká slova používají. Právě od dětí se můžeme učit, jak snadné je přijímat věci tak, jak jsou. Pojd'me si spolu s dětmi zatančit a užít si báječný různobarevný večírek.

Jak s příběhy pracovat

Věříme, že máte vlastní způsoby, jak pracovat s příběhy pro děti. Abychom vás dodatečně nasměrovaly a využily plný potenciál knihy, připravily jsme metodické pokyny, které navazují na četbu příběhů. Umožní vám rozvíjet příběh dalšími aktivitami. Publikaci tak můžete využít například během ranních kruhů: zahájit je četbou a navázat prací s otázkami. Ke každému příběhu patří také omalovánka.

Otázky v metodických pokynech mají dát co největší prostor samotným dětem. První dvě směřují na hodnocení příběhu a na nejasnosti, které mohly během čtení vzniknout. Pokud se děti budou ptát, dejte jejich spolužákům a spolužačkám prostor odpovědět. Možná se budete divit, co všechno vědí a jak otevřenou mysl mají. Třetí otázka posiluje pozornost a krátkodobou paměť. Pokud si s ní děti nebudou vědět rady, přečtěte jim vybranou pasáž příběhu ještě jednou. Čtvrtá otázka se věnuje rodinám dětí. Buďte zvědaví a zvědavé na životy dětí, podpořte prohloubení jejich vzájemného poznávání a budování respektu k odlišnostem. Pátá otázka se věnuje emocím a sebepoznání. Zastavte se u ní a pečlivě je prozkoumejte. Máte-li k dispozici další knihy, kartičky nebo plyšáky věnující se emocím, klidně si je vezměte k ruce a podpořte tuto otázku. Šestá a poslední otázka se zaměřuje na vztahy: v rodině, v přátelství a během společně stráveného času.

Stává se, že nám děti pokládají otázky, na které neznáme odpovědi. Níže se dočtete základní teoretické informace o vybraných rodinných konstelacích. Naleznete zde i odkazy na webové stránky, kde si své znalosti můžete prohloubit. Vždy se vyplatí mluvit o konkrétním tématu především s lidmi, kteří s ním mají osobní zkušenost. Právě oni vám nejlépe řeknou, jak se věci skutečně mají.

Homoparentální rodiny

Jsou rodiny, kde v roli rodičů vystupují dvě matky nebo dva otcové (samozřejmě i zde dochází k rozpadům vztahů, v důsledku čehož se rodiny proměňují). Rodiny mohou být také označovány jako LGBT rodiny či více familiárně jako duhové rodiny. Děti k nim přichází dvěma hlavními cestami – homoparentální rodina plánuje dítě a volí jeden z níže popsaných způsobů, nebo homoparentální rodina vzniká s tím, že jeden z partnerů/partnerek má již dítě z předchozího vztahu. Náš právní rámec má za následek to, že pouze biologický rodič je i rodičem právním, tj. má práva a povinnosti směrem k dítěti. Druhý rodič je rodičem tzv. sociálním a právně nemá k dítěti žádný vztah. Aktuálně však v Občanském zákoníku dochází ke změnám, které vejdou v platnost 1. 1. 2025. Doporučujeme tedy sledovat aktuální dění.

Například zde:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2024-123>

https://www.jsmefer.cz/otazky_odpovedi_novela_partnerstvi

Cesty k získání dětí se nachází v tzv. šedé zóně. Nabízí se několik možností, některé z nich jsou na hraně legality. Rodiny se dvěma matkami nejčastěji volí: umělé oplodnění na klinice (současná legislativa jej neumožňuje single ženám ani lesbickým párům – děje se to, ale v dokumentech musí figurovat mužské jméno a ženy například předstírají, že žijí v heterosexuálním páru), domácí inseminace (genetický materiál od známého či anonymního dárce), pěstounská péče nebo adopce. Rodiny se dvěma otci mají možnosti značně omezenější. Mohou taktéž volit pěstounskou péči či adopci nebo tzv. surogátní/náhradní mateřství. Česká legislativa náhradní mateřství neupravuje, ale ani nezakazuje.

Více zkušeností homoparentálních rodin najdete ve výzkumu:

<https://www.rilsa.cz/2021/09/nova-monografie-vupsv-homoparentalni-rodiny/>

Adopce (osvojení), pěstounství

Motivace lidí, kteří se rozhodnou pro pěstounství či adopci, jsou velmi různé. Může se jednat o tendenci pomáhat potřebným, roli mohou hrát ekologické či sociální motivace nebo nemožnost početí vlastního dítěte. Každý náhradní rodič o dítě pečuje a vychovává je, pěstoun*ka ale na rozdíl od osvojitele*ky není zákonným zástupcem dítěte, tedy nemá rodičovská práva a není pro něj*ni stanovena vyživovací povinnost. Děti v pěstounské péči často své biologické rodiče znají a pěstouni*ky mají povinnost udržovat sounáležitost dětí s jejich biologickými rodiči a umožnit s nimi styk, pokud soud nestanoví jinak. Pěstounská péče zaniká s dovršením osmnáctého roku života dítěte. Pěstounská rodina má nárok na finanční příspěvky a musí se průběžně dále vzdělávat. V případě adopce či osvojení se náhradní rodič nazývá osvojitel*ka. Osvojitelé*ky mají ze zákona povinnost informovat dítě o skutečnosti osvojení, a to přiměřeným způsobem odpovídajícím věku dítěte, nejpozději však do zahájení školní docházky. Osvojitelské rodiny nemají nárok na speciální příspěvky a kromě odborné přípravy nemají povinnost dalšího průběžného vzdělávání.

<https://dobrarodina.cz/informace-o-nahradni-rodinne-peci/co-je-pestounska-pece-a-co-osvojeni/>

<https://www.adopce.com/pestounska-pece/>

Vězeňství

Ženy odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody mohou požádat ředitelství věznice s oddílem pro matky nezletilých dětí (u nás ve Světlé nad Sázavou), aby měly svoje dítě u sebe. To platí zpravidla do tří let věku dítěte: délka trestu nesmí přesáhnout tři roky, aby matky mohly po jeho uplynutí pokračovat v péči o dítě doma. Podmínkou je, že soud dítě nesevěřil do výchovy jiné osobě. Matka může pečovat o své dítě ve vazbě i v době výkonu trestu odnětí svobody. Stačí podat písemnou žádost a zaslat ji prostřednictvím elektronické adresy podatelny Vězeňské služby České republiky (s elektronickým podpisem) nebo prostřednictvím datové schránky věznice Světlá nad Sázavou.

<https://www.zenyavezeni.cz/>

Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami

V publikaci se nachází pouze jeden příběh zobrazující dítě s (fyzickým) omezením. Děti s fyzickými i psychickými omezeními, jejichž diagnóza i příběhy se liší, přitom vychovává řada rodičů. S nástupem do školských zařízení rodičům a dětem pomáhají pedagogicko-psychologické poradny (PPP), které kromě diagnostiky různých forem omezení doporučují služby asistenta*asistentky vyučujících. Podle školského zákona může ředitel či ředitelka mateřské školy ve třídě s dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami zřídit funkci asistenta*asistentky vyučujících. Tato funkce je plně hrazena státem. Ke zřízení funkce asistenta*asistentky vyučujících je třeba podat žádost na krajský úřad, jejíž součástí je zpráva z PPP nebo speciálně pedagogického centra (SPC) s doporučením zřízení funkce asistenta*asistentky v příslušné třídě. Tuto zprávu zajišťují rodiče. PPP a SPC v mnohých případech komunikují se školou, aby vyšla vstříc dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Zajímá vás podrobněji příběh Elinky?

Podívejte se na webové stránky: <https://www.lepsizivotelince.cz/jak-muzeme-pomoci/>

MARUŠKA

**MAŘENKA, MARU, MARJÁNKA, MAŘI, MARIE,
MARJORIE, LÁSKA, KŘEPÁTKO, MANGINY,
KUKIN, MILÁČEK, KULIŠEK**

Maruška nejraději snídá donuty a jogurty. Musí to ale být ty s křupinkami, hvězdičkami nebo kostičkami. S ovocem ne. U maminky Janičky připravuje snídaně ta, která vstává první. Maminka Lucinka chystá snídani pro obě holky: Marušku a její ségru Viktorku. Sama maminka ale rozhodně není ranní ptáče. Tik tak, hodina uběhla. Je čas vyrazit do školky. Maminka Janička vozí Marušku autem. I maminka Lucinka vozí Marušku autem. Nejdřív vysadí Marušku, pak Viktorku.

Když svítí sluníčko, někdy se chodí domů pěšky. Maminka Janička dělá blbiny, Maruška se rozčiluje. Trhají třešně, míří na hřiště. S tetou Barunkou, to je jiná. Říká se říkanka: *„A raz a dva a tři a čtyři a pět a šest a sedm a osm a devět a deset a klobouk a hůl a chleba a sůl a arizóna pěší zóna dopředu dozadu doprava doleva. Dinosaurozóna, zadkozóna, spalničkozóna, tetanuszóna, stonožkyzóna, panbalónekzóna.“* I maminka Lucinka vyráží s holkami na hřiště. Ve dvou jsou k nezastavení!

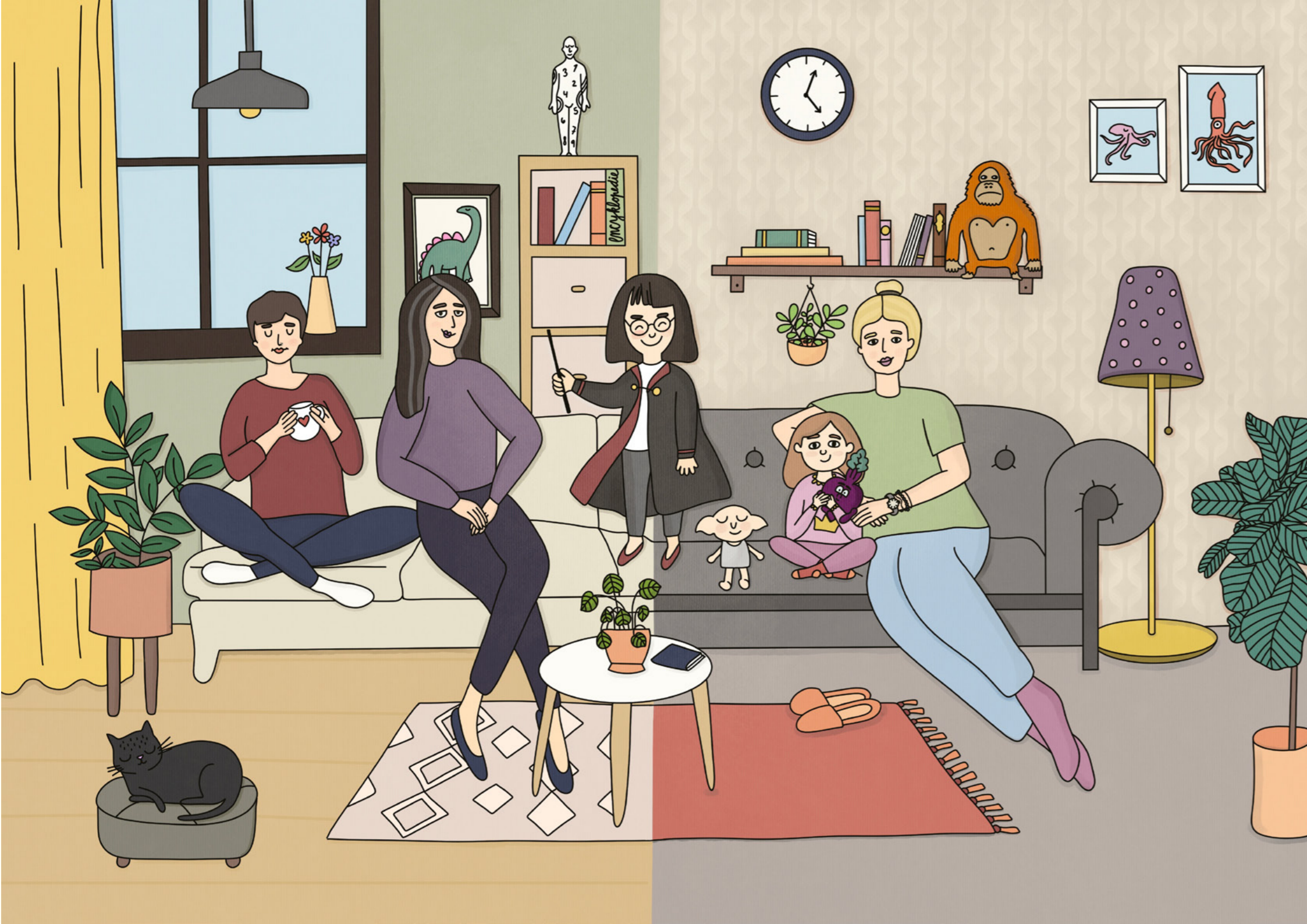
Doma se dělají legrácky. Maminka Lucinka, Viktorka a Maruška staví opičí dráhu. Židle sem, pufíky tam, karimatka támhle, deka tady. Hop, skok, skříp! Holky lítají po celém bytě. To je smíchu! Staví se bunkr. Všechny si do něj spolu zalezou a povídají si. Jindy se maminka Lucinka promění v cirkusovou artistku a dělá s holkami akrobacii.

Zvedá je nohama do vzduchu. Tři, dva, jedna, teď! Holky letí volným pádem, maminka Lucinka je chytá těsně nad sebou. Někdy už je divočiny moc. Maminka udělá popcorn a zhasne všechna světla. Společně si zalezou do bunkru a dívají se na pohádku. Třeba na Coco.

U maminky Janičky staví tučňákovou dráhu, hrají hry, vyrábí barevné věci. A dělají srandičky. Teta Barunka umí Monsiera Pupíka. *„To je takový srandovní obličej, který si teta Barunka nakreslí na břicho. Pupík je jako pusa, nad ním jsou oči a knírek. Z legrace si roluje špeček a dělá, že Monsieur Pupík mluví francouzsky.“* Maruška často dělá blbiny se svou nejlepší kamarádkou Johankou. Bydlí hned vedle. Rády si hrajou s panem Hovínkem. *„To je taková figurína, který se strašně bojím, když stojí nahoře na skříni. Je to takový prostřední pán. Příjmení Hovínko jsem mu dala já a jméno Albert mu dala Johanka. Oblékáme ho do miminkovského oblečení. Kdybychom měly ještě holku od pana Hovínka, mohla by to být paní Čůránka.“*

Maruška ráda pomáhá při vaření. S maminkou Janičkou někdy jen tak sedí v kuchyni nebo obaluje řízky. Na to je úplný machr. S tetou Barunkou se pečou hlavně sladkosti. Třeba hruškový koláč nebo banánový chlebíček s čokoládou. *„Maruška dělá vlastní rizoto. Jaké jsme naposledy dělaly?“* ptá se maminka Lucinka. *„Od Harryho Pottera!“* Kouzelné rizoto obsahuje kouzelné věci. Třeba řízek, který není vidět. *„Ještě tam je kukuřice, bobky. Si dělám srandu. Bazalka. Oříšky. Prasečí oko. Pak od Cornebidouille (kornbiduj) fousy, a pak ještě list od mandragory, kousek polštáře, kousek téhle opičky řvací, kousek tamtěch nálepek na okně. Dáváme tam kousek Buddhy za oknem a poslední přísadu – kousek telky,“* směje se Maruška.

O víkendu se čas zpomalí. U maminky Lucinky si holky dělají dlouhé ráno, třeba si vlezou všechny do jedné postele. Den tráví spolu. Hřiště, občas kino, dětské hrací parky, návštěva lesních a domácích zvířátek, společné vaření. A když se jí, tak taky společně. I u maminky Janičky se vegetí a věci se dělají spolu a hlavně pomalu. Jezdí se na chalupu, kde se Maruška učí rozdělovat oheň nebo opravovat věci. Maminka Janička vede Marušku k tomu, jak se postarat o sebe a o své okolí.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

MARUŠKA ODPOVÍDÁ:

CO JE PODLE TEBE RODINA?

To je vlastně někdo, kdo je starší než ty a už je dospělý a je to buď máma nebo teta nebo táta.

KDO PATŘÍ DO TVÉ RODINY?

Luci (maminka), Viktorka (sěgra), Simi (blízká kamarádka maminky Lucinky), Michálek (bratranec), babička (máma Lucinky), babička Maruška a Mirek (prababička a její partner). Janička (maminka), teta Barunka (partnerka maminky Janičky), Miloušek (kocour), babička Marcelka, která už umřela (máma Janičky).

CO ZNAMENÁ DOMA?

To znamená, že jsi tam, že když začne pršet, že nic nemůže pršet, protože tam je střecha.

KDE JE TVOJE DOMA?

U maminky Janičky a u Lucinky a u babičky a u babičky Marušky.

A CO TY?

1) Co se vám na příběhu líbilo?

2) Máte nějaké otázky?

3) Maruška vaří kouzelnické rizoto. **Vyjmenujte alespoň tři přísady!**

4) Maruška bydlí u maminky Janičky a u maminky Lucinky.

Kde bydlíte vy?

5) Maruška ráda vymýšlí srandičky. **Čemu se smějete vy?**

Doplňující otázky:

Jak to vypadá, když se radujete?

Kde v těle cítíte radost?

6) Po školce někdy Maruška se ségrou staví opičí dráhu.

Co rádi a rády děláte, když přijdete domů ze školky?

OMAR

**OMÁREK, OMI, OMARIÁŠ, LÁSKA,
SMRAŽOCH SMRAŽOŠÁČKA, KOBLIŽEK**

Omar žije ve žlutém domě na kopci. Cítí se tam doma. Slyšíš? Zvoní budík. Jakmile zazvoní, Omar vstává. Někdy musí vzbudit mámu. V pyžamku hopká do kuchyně, vezme si jogurt nebo koblihu a nasnídá se. Máma ne. Máma snídá později. Omar jí jogurt a komíhá nohama nad zemí. Máma pije na balkóně kávu a poslouchá zvuky. Holubi, štěkot psů, vítr ve větvích stromů. Omar se umí obléct sám, už je mu pět, je to velký kluk.

„Do školky chodíme pěšky, máma a já. I ze školky chodíme pěšky, je to kousek. Po cestě si povídáme. Nepamatuju si, o čem.“ *„Povídáme si, jaký jsme měli den. Omar leze po obrubníkách a nakukuje na staveniště, někdy jdeme na nákup,“* říká za něj máma.

Máma má práci. Omar dostane svačinu a hraje si. Někdy je mu smutno, někdy trochu zlobí. Neposlouchá mámu a ta se hněvá. Omar pozná, že je zle, protože na něj křičí: OMAR! Omar pak brečí a je smutný. Máma je taky smutná, tak to zachrání: hraje si s Omarem a oba na smutek rychle zapomenou. Rozprostřou po stole barevné papíry, barvy a pastelky. Vystřihují tvary, vybarvují je. Vznikají masky nebo ozdoby. Někdy z papíru postaví garáž. Omar má rád auta a zlatou barvu.

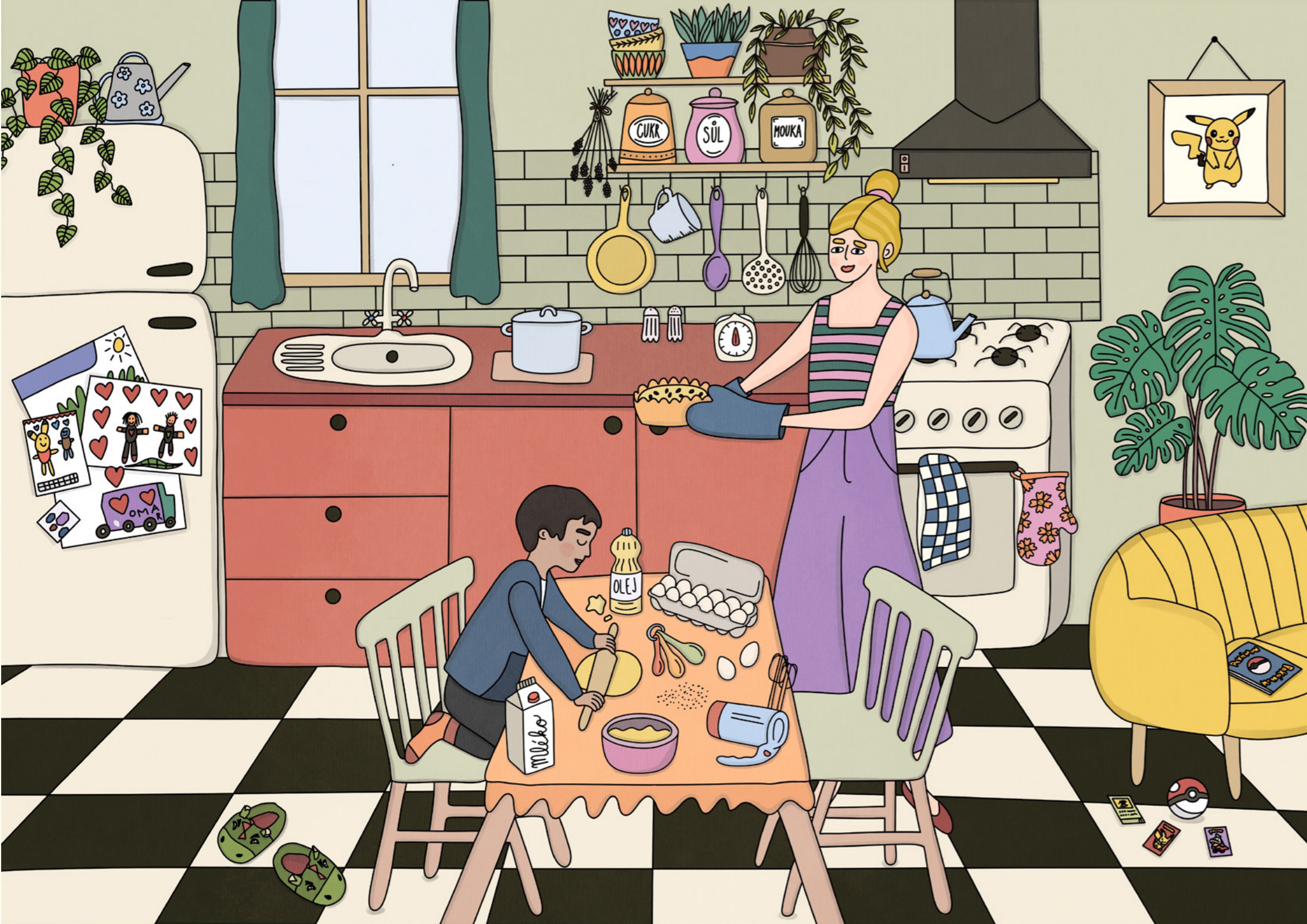
Taky má rád pokémony, šetří si na ně peníze: *„Já uklidím a máma mi dá peníze a potom mi máma nějaký koupí přes kartu a kolik to bude stát, tolik jí vrátím z našetřených peněz.“* Každý jedenáctý den v měsíci s mámou objednávají nové kartičky. *„Někdy jo, někdy ne. Někdy to nevydržím a potom je nekupuju jednáctýho.“* Nejvzácnější se jmenuje japonsky a pak jsou nejvzácnější ti bezenergiový. Omarovi se líbí pokémon Mewtwo a ještě Squirtle a Charizard. Má jich možná víc než tisícovku, rád si je prohlíží.

Ani si nevšimli a setmělo se. Je čas na večeři. Omar mámě pomáhá, vaření ho baví. Omeletu už umí připravit celou sám. Omeletu má rád, mají ji s mámou k snídani o víkendu. Víkendy jsou bezva. Všechno dělají spolu: snídají, hrají si, chodí na procházky. Jeden den zůstanou v pyžamu, povalují se, povídají a lechtají se. Nejdéle než napočítáš do třiceti, ale tak dlouho to Omar nikdy nevydržel. Ani máma. Volají *„dost!“* mnohem dřív.

„Můj nejoblíbenější den v roce je červenec. Protože je léto. Můžeme si vzít plavky a jdeme plavat. Chodím plavat se všemi: s dědou, s babičkou a s mámou.“

Večer už je klid. Nelechtají se s mámou ani na sebe necákají vodu v jezeře. Místo toho se Omar koupe ve vaně, máma mu pomáhá. Pak spolu večeří doma u stolu. Máma umí nejlepší brokolicovou polévku na světě! Je to jediné zelené jídlo, které má Omar rád. Salát mu nechutná. Po večeři si vyčistí zuby, to už umí dávno sám. Máma zatím listuje v knížce. Hledá stránku, kde včera se čtením skončili.

Máma čte Omarovi pohádku před spaním každý den. Když už Omar neslyší mámy hlas, usne. Naposledy se mu zdál sen: teta Réza a máma šly na procházku, Omar, Johanka, Viktorka šli za nimi. Uviděli tam sochu, ta socha se proměnila v pokémona. Seběhli dolů z kopce, schovali se pod stůl a tam byla Johanky a Viktorky kamarádka. Byla šedivá, takže to byl šedivý pokémon.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

OMAR ODPOVÍDÁ:

CO JE PODLE TEBE RODINA?

To jsou všichni lidi, který mám rád.

KDO PATŘÍ DO TVÉ RODINY?

Babička, děda, máma a táta.

Ale táta odjel do Dubaje prodávat domy.

A potom ještě jedna babička, dvě sestřenice a ještě jeden bratranec a to je všechno.

A potom Mustafa (strejda) a potom Sára (teta) a to je všechno. A teta Réza, Johanka (sestřenice) a Viktorka (sestřenice). A to je všechno.

KDE JE TVOJE DOMA /KDE SE CITIŠ DOMA?

Tady doma ve žlutém domě.

A CO TY?

1) Co se vám na příběhu líbilo?

2) Máte nějaké otázky?

3) Omar má rád pokémony a šetří si na ně. **Jak Omar získává peníze na nové pokémoni kartičky?**

4) Omar bydlí s mámou. **S kým bydlíte vy?**

5) Omar je někdy smutný. **Z čeho jste někdy smutní a smutné vy?**

Doplňující otázky: Jak to vypadá, když jste smutní a smutné? Kde v těle cítíte smutek? Co vám pomáhá, aby smutek odešel?

6) Víkendy jsou bezva, Omar a máma dělají všechno spolu.

Je víkend a nechodíte do školky. Co rádi a rády děláte s rodinou o víkendu?

AGNES

**AGI, AGNESKA, AGIS,
INEZ, AGULE, AGNULE**

Agnes ráno budí maminka, její sestru Olí zase tatínek. Mají společný rituál: Olí si vybere, jak ji má probudit. Dnes ráno to bylo ve stylu rádia. Maminka vaří čaj, sobě kávu. „*Nikdy ji nedopije,*“ směje se Olí. Hop! Obě holky vyskakují z postele a hrnou se ke stolu na oblíbenou snídani: čajík a brumík. „*Vždycky musíme koupit dva, Agnes si vždycky vybere mlíčkovej,*“ říká tatínek. „*Jooooo, mlíčkovej,*“ směje se Agnes. Holky mají rády Jurský svět a Útěk z divočiny. Když mají čas, pustí si k snídani pohádku. Někdy se ale ráno nestihá. Cesta do auta pak vede přes obchod. Agnes platí kartou za minerálku a croissant pro Olí a za brumíka pro sebe. „*A v autě papáme.*“

Školu i školku mají daleko, tam i zpátky jezdí autem. Holky většinou vyzvedává tatínek. Olí už je velká, chodí do páté třídy, a někdy pomáhá Agnes s oblékáním. Co se děje v autě? „*Zpíváme a papáme!*“ hlásí Agnes a směje se. I tatínek se směje. Myslí na to, jak po cestě poslouchají hebrejský rap, kterému rozumí jen holky, ale všem se líbí. „*Sakra píčimo,*“ vykřikuje Agnes. „*Sakra píčimo,*“ směje se a přidávají se i všichni ostatní. „*Maminka za to může,*“ říká Olí a vysvětluje, že jedna část připomíná sprostá slova a maminka to řekla nahlas. Agnes se to zalíbilo a je to její nejoblíbenější písnička.

V pátek se jezdí přes mekáč. Co tam má Agnes nejradši? „*Hababuk!*“ A nugetky. A squishmallows Chip a Luna.

„*Já ti je ukážu,*“ říká Agnes a běží pro plyšáky. Víkend nevíkend, Agnes je ranní ptáče, a tak se vstává brzy. „*Máš v hlavičce budík, vid’?*“ říká maminka. „*Nemám v hlavě budík, mám v mobile,*“ chytá se za hlavu Agnes. Tatínek jde pro snídani, sám snídá až v práci. Občas si všichni společně vyrazí na brunch: holky si vezmou šaty, namalují se, upraví vlasy. V kavárně v přízemí si objednájí palačinky nebo míchaná vajíčka. Je to taková slavnost. „*A doma papáme jablíčko a ananas,*“ jmenuje Agnes oblíbené ovoce.

V sobotu a v neděli si spolu hrají. S Olí si nejvíc hrají s dinosaury nebo na školku. Hrají si i s maminkou: Agnes má ráda knížky, společně si čtou. O lidském těle, dinosaurech, vesmíru. „*Miluju tě mami,*“ vydechuje jí Agnes do břicha. Tatínek vaří, umí uvařit všechno na světě. „*Jen nemám ráda, když vaří koprovku,*“ šklebí se Olí. „*Mám ráda nudličky!*“ říká Agnes a pomáhá tatínkovi vařit: k lince si přistaví stoličku a na stole váží mouku, loupe brambory, rozklepává vajíčka, míchá. Práce ji pořádně zmohla! Když po obědě usne, Olí s maminkou se vydají na procházku.

Odpoledne je veselo, Agnes má ráda legraci. S Olí vypráví vtip: „*Why are chickens so funny? Becaaaaaause!*“ (*bekós, číst slepičím hlasem*). Někdy se holky navzájem zlobí. Agnes se nelíbí, když ji Olí muchluje a pusinkuje bez dovolení. Olí nemá ráda, když se Agnes nezeptá: „*Můžu?*“ a bere jí věci z ruky. Ale jinak je Olí šťastná, že má ségru. Až do sedmi let žila jako jedináček a moc si přála sestřičku. „*Ve filmu Já, padouch vystupuje hrdinka Agnes – chtěla jsem mít taky takovou. A když jsme sestřičku přivedli domů, dostala jméno Agnes. Vypadá úplně jako ona!*“

Agnes se na svou rodinu úplně přilepila. Je jako náplast: maminka se jde v noci napít – a t’ap t’ap t’ap, Agnes se hned vydá za ní. Má ráda pozornost. „*Mami já mám hodně hlad. Mami, dáme knedlík s vajíčkem? Můžu pomoct? Můžu kokoládu?*“ ptá se. K večeři mají holky rády studené mísy, obložený talíř, který maminka krásně ozdobí. Nebo salát. „*Ale cibuli ne!*“ durdí se naoko Agnes. Za okny padla tma a už je unavená. Ještě se s Olí připravují na zítra: Olí si chystá tašku do školy, Agnes hromádku oblečení na ráno. Po večeři jí maminka vyčistí zoubky a jdou si přečíst pohádku. „*Tahle je hezká!*“ ukazuje Agnes na knížku Kát’a a Škubánek a jde se zavrtat do pelíšku.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

AGNES ODPOVÍDÁ:

KDO PATŘÍ DO TVÉ RODINY?

Tatínek, Oliva, maminka, babička.

A CO TY?

1) Co se vám na příběhu líbilo?

2) Máte nějaké otázky?

3) Agnes ráda papá.
Co Agnes ráda papá?

4) Olí byla až do sedmi let jedináček.
Máte nějaké sourozence? Jak se jmenují, kolik jim je a kde bydlí?

5) Agnes se nelíbí, když ji Olí muchluje a pusinkuje bez dovolení.
Dělají vám vaši kamarádi a kamarádky něco, co se vám nelíbí?

Doplňující otázky: Co můžete dělat, když vám ostatní dělají něco, co se vám nelíbí?

6) Agnes pomáhá tatínkovi vařit.
Vaříte doma společně? Jaký je váš oblíbený recept? Jaké máte úkoly při vaření?

ZORI

**ZORKA, ZORINKA, ZORANKA,
ZORÝSEK, ZORNICE, KOŤÁTKO**

Uprostřed kuchyně stojí velký stůl. Kolik se okolo něj vejde lidí? První vstává Zori. Ťapity ťap, v šest ráno se plíží chodbou do pokoje, kde spí bráchové. „Pét’ooo, kde je ovladač?“ křičí a buší do pelesti. Pét’u a Adama takové probuzení štve, ale ovladač jí dají. „Najednou, najednou, chci skončit s tou hloupou hrou,“ ozývá se z televize. Zori zpívá, tančí a obléká si šaty. Nejraději má ty fialové. Připadá si v nich jako princezna.

Okolo stolu jich sedí šest: Zori, Pét’a, Adam, Sam, máma a táta. „Mmmm, tvaroháček čokoládový!“ libuje si Zori a u snídani si brouká. Kluci se do školy vypravují sami. „Jakoby měli špunty v uších, vůbec mě neslyší,“ diví se máma. Pletou se v předsíni, máma se Samem se chystají do jeslí. Zori je loudalka po tátovi. Táta ji nakonec bere za ruku, vyrážejí na tramvaj do školky. „Jedna, dvě, tři zastávky!“ počítá Zori.

Někdy je nacpáno a musí stát. Cestou zpátky už se těší na svačinu: „Polívku!“ „K svačině?“ diví se maminka. „Neee... většinou ovocíčko máme, polívku až k večeři. A maliny mám ráda!“ „Jooo!“ křičí malý Sam a maminka se mu směje: „Vždyť nejíš žádné ovoce ani zeleninu, všechno pliveš!“ Zori si hraje s panenkou Elsou, která zpívá. „Vyhod’ to z okna, už mě to štve,“ ozve se po chvíli Pét’a. Sám hraje na bicí, chodí do zkušebny s velkýma klukama. Doma aspoň tříská kladívkem do špalíků, zatlouká je. „Sněží!“ volá Zori a pohazuje po

stole ústřížky látek. „Aj fredí fašer,“ bzučí její včelka vyrobená z ruličky od toaletního papíru. Nikdo neví, co to znamená. „Bo! Bi! Bo!“ vykřikuje Sam. Rád se předvádí. „Jééé!“ zavolá, když Zori přinese obrázek: „Auto strom dům lampa banán panáček list strom a shnilá mrkev. Jsme vyráběly, babička kreslila, já stříhala a lepila,“ ukazuje. Odběhne a vrátí se s kouzelnou panenkou: Maria Farmer Rag. Dostala ji od kamarádky Niny, přivezla ji z Mexika.

Bráchy už plyšáci nebaví, jsou už velcí. Hrají si s mobilem a s televizí a někdy vytáhnou auta. Mají dráhu a megarampu. Pét’a to umí s nožem, vyřezal si prak. Je nejstarší, do rodiny přišel jako první. Bylo mu čtrnáct měsíců, dnes je mu jedenáct let. Po něm přibyl brácha Adam, tomu byly tři týdny. Nato se narodila Zori a nakonec přišel Sam, když mu bylo půl roku. Do rodiny patří ještě potkani: nejdřív adoptovali jednoho, ale ten umřel. Máma už potkana nechtěla, ale děti ji přemluvily. Tak mají dva, aby jim nebylo smutno: Snížka a Kuličku.

Ve velké rodině děti pomáhají. Pét’a i Zori se činí v kuchyni: „Ráda vařím, třeba s tátou lívanečky. Do takový misky dáme prvně mouku, mlíko, ještě tam dáme vajíčko, ještě to zamícháme a ještě to nějak uvaříme. A nalijeme do formiček! Máme pánvičku s obličejíčkama. A pak tam přijde šlehačka, jahody, borůvky.“ Střídačka! V kuchyni teď šéfuje Pét’a. Je přeborníkem na míchaná vajíčka. „Vezmu spoustu vajíček, vařím a míchám. Jedině na másle!“ Dělá je k snídani, obědu i večeři. Pak už je čas na pohádku. Mají doma pravidlo: „Když chtějí číst, musí mi říct nejpozději v osm hodin. A když chtějí škrabkat na zádech, tak do třičtvrtě na devět,“ usmívá se máma. Děti totiž oddalují chvíli, kdy mají jít spát. Po deváté už je klid. U stolu sedí máma s tátou a večeří.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

ZORI A PĚŤA ODPOVÍDAJÍ:

CO JE PODLE TEBE RODINA?

Zori: Rodina hlídá.

Pět'a: Rodina takže bezpečí, že tě nikdo neohrožuje a táta, máma, prostě zvíře klidně a bráchové a ségry.

KDO PATŘÍ DO TVÉ RODINY?

Zori: Máma, táta a bráchové. Ještě potkani. První byl jeden, ten umřel, a teď už jsou dva. Máme dvě normální babičky a dvě prababičky.

JAK SE CITIŠ DOMA? KDE SE CITIŠ DOMA?

Zori: Dobře. Tady.

Pět'a: Mně to připomíná dům, kde je teplo.

A CO TY?

1) Co se vám na příběhu líbilo?

2) Máte nějaké otázky?

3) Zori s babičkou tvořily obrázek. Babička kreslila a Zori stříhala a lepila. Co všechno je na obrázku?

4) Do rodiny patří také dva potkani: Snížek a Kulička. Máte doma nějaké domácí mazlíčky? Jak se jmenují a jak se o ně staráte?

5) Zori má dva starší bráchy, Pět'u a Adama. Zlobí se, když je ráno budí. Co vás dokáže rozzlobit?

Doplňující otázky: Jak to vypadá, když se zlobíte? Kde v těle můžete cítit vztek? Co pomáhá, aby se vztek zmenšil a odešel?

6) Zori si ráda obléká šaty, Pět'a s Adamem si rádi hrají s telefonem, někdy ještě s auty, a malý Sam rád huláká. Jaká je vaše oblíbená hračka nebo hra?

KYRIL

**KYRISEK, KURUŠ,
KYRIS, BRAMBORAČEK**

Kyril s maminkou snídají v kavárně. Objednají si sendvič. Kyrilovi tak moc chutná, že v kavárně radostí skáče a běhá: *„Není ani sladký, ani slaný, ale sýrový! Můžu ho vzít do ruky a dát do něj první kousanec,“* vrčí jako dinosaur. S maminkou se vrací domů, po cestě sbírá poklady: kamínek, klacík, kus traviny, co připomíná housenku. *„Mám mikroskopický berušácký nůžky, mám je hrozně rád a těma ji nastříhám,“* plánuje Kyril.

S nůžkami v ruce stříhá snítky bylinek. *„Pěstuju keře. Nejradši mám rozmarýn a bazalku,“* říká Kyril. *„Kytky a brouky jedeme od malička,“* usmívá se maminka. Kyril stříhá suché konce listů zamiokulkasu. *„Tohle jsem ulomil a už se to nespravilo. Chudák.“* Jednou týdně k nim chodí Alice. Alice učí jógu a má fenku Ajlu. Nemá auto, tak každý týden přijede tramvají. Auto nemá ani Kyril s mámou. *„Ale můj tatín auto má.“*

„Alice chodí ráno a dělá se mnou všechno všelicos. Mám rád houpat se s Alicí,“ vypráví Kyril. Fenka Ajla zůstává s maminkou doma. Alice má Kyrila ráda, proto se vídají často. Kyril s maminkou dřív s Alicí bydleli: v jednom pokoji oni dva, ve druhém Alice s Ajlou. *„Lehával jsem si k ní do pelíšku a já si tak broukal, mmm. Vypadá jako kudrnatě, je rozježená, má pískovou barvu a je velká,“* popisuje Kyril. Spolu s Alicí vařil, pomáhal krmit Ajlu nebo vítal cvičící, kteří přišli na jógu. Teď má Kyril doma alespoň plyšovou Ajlu. Rád s ní spinká.

„Na posteli leží taky plyšový had. To mi ušila máma, je sto metrů dlouhej.“

Kyril s maminkou mají v domě kamarády a kamarádky: v sousedství žije Jindřich, Michal s Anetou a Míša. Jindřich chodívá s Kyrilem ven, třeba k řece. Vlní se a potichounku šplouchá. *„Tam děláme všechno všelicos, já trhám kytky,“* říká Kyril. Aneta s Michalem zase uvaří a přinesou jídlo, kamarádka Míša půjčuje mamince auto. V blízkosti bydlí ještě chůvák Jakub. *„Jakub má sílu!“* prozrazuje Kyril. *„Máme kolem sebe hodně přátel, kteří nám pomáhají,“* usmívá se maminka a hladí Kyrila po vlasech. Pomáhá i Kyril: připravuje příbory, zapíná pračku a myčku, pomáhá mamince vytírat nebo zalévá květiny. *„Jdu zalít bylinky. Kopr, bazalku, rozmarýn a koriandr,“* vyjmenovává Kyril.

Svoje kamarády má i Kyril: *„Edu!“* vykřikuje a stříhá přitom náramek od Aničky. Kdo je Anička? *„Anička je holčička! Má bílý dveře a výtah a pár schodů a jsi u ní cobydup!“* A někdy navštíví babičku s dědou: *„Mají tam schody a tam je náš pokojíček,“* vypráví Kyril. *„A mají květiny a ještě les a ještě rybník a ještě ostružiny a ještě kachny a kačery, indické běžce.“*

Zvířata má Kyril rád. Nejraději má dinosaury, o těch už prolistoval spoustu knížek. *„Viš, jakýho dinosaura mám rád? Tyranosaura, má rád maso. Rodí se mu miminka a chodí po nohách. A má drápy!“* ukazuje Kyril na obrázku. A plánuje si pořídit morčátka. Rovnou dvě, protože jednomu se stýská. *„Možná!“* usmívá se máma.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

KYRIL ODPOVÍDÁ:

CO JE PODLE TEBE RODINA?

Mami a tatin.

CO JE PRO TEBE DOMA? KDE?

Tady, v Holešovicích.

A CO TY?

1) Co se vám na příběhu líbilo?

2) Máte nějaké otázky?

3) Kyril se rád stará o různé rostliny.

Co Kyril pěstuje a jaké rostliny zalévá?

4) Maminka s Kyrilem kolem sebe mají hodně přátel, kteří jim pomáhají.

S čím pomáháte ostatním vy?

5) Kyril odpočívá u péče o rostliny.

U jaké činnosti odpočíváte vy?

Doplňující otázky: Jak vypadáte, když odpočíváte?

Co cítíte v těle, když jste odpočinutí a odpočinuté?

6) Kyril má kamarádku Aničku a kamaráda Edu.

Jak se jmenují vaši kamarádi a kamarádky?

Co společně rádi a rády děláte?

ELI

**ELINKA, ELIŠÁK, ELISEK,
ELINA BELINA, ELZA, BERUŠKA**

Rána bývají těžká. Eli se probouzí s pláčem, vstávání je katastrofa. Probouzení, snídaně, oblékání: s ponožkami je potíže, s botami jakbysmet. Ranní činnosti se Eli nelíbí, i když ji maminka láká na sladkou snídani. „Snídáme müsli a donut a montíka. Táta má každé den rohlík se šunkou,“ prozrazuje Ema. „To není pravda,“ ozývá se ze židle v kuchyni. „A ještě s nutelou tatka! A mamka jí s nutelou,“ směje se Eli a táta se směje s ní.

Někdy se stává, že Eli v autě zavře oči. Když holky veze do školky táta, volá se strejdovi. „Strejda párek,“ chichotají se holky. S ním se říkají vtipy: „Praskla mi guma u spodárůů.“ Ema jede do školy, Eli do školky. Někdy jedou spolu, jindy ne. Na Eli čekají ve školce paní učitelky, děti a asistentka Ája. Má ji moc ráda. „Ája mi pomáhá, když jdu na záchod, na židličku když si potřebuju sednout nebo v kroužku s dětmi.“ Když se Eli vrátí ze školky, houpe se na houpačce. Houpání ji moc baví.

Ema s mámou sedí v obýváku a vidí na Eli oknem do zahrady. „Mamimo zadino,“ volá Eli a škrábe se na pohovku. Máma je mezi Emou a Eli jako v sendviči. Táta sedí u stolu, dopíjí malou černou kávu a chystá se na nákup. Co bude dneska k svačině? Eli má ráda jahody a borůvky. Ema maliny, jahody, jablka, meloun. „A ještě okurek, avokádovou pomazánku a brutusky (brusinky),“ jmenuje mlsně. „Fuj rajče,“ vyvažuje Eli.

Holky si spolu rády hrají v domácí tělocvičně, připomíná hernu. „Jdeme do binčusu!“ zavelí Ema. „Ten ani nemá cenu uklízet,“ smějí se máma s tátou. Eli jezdí na motorce. „Mamí, sundáš mě z motorky?“ „To zvládneš, chytني se madla.“ „Nejraději si ale hrajeme na sliz! Dáš si kámen nůžky a kdo vyhraje, tak je kuře. A dáš si znova s kuřetem kámen nůžky a kdo vyhraje, tak je opice. A dáš si znova s opicí kámen nůžky, a potom seš slon a potom si dáš znova kámen nůžky se slonem a kdo vyhraje, tak je člověk a vyhrál. A takhle se plazíme!“ Jako sliz. Holky se plazí z herny ven a jako různá zvířata pochodují kolem pohovky.

Ve druhém patře mají holky pokoj a v něm dvoupatrovou postel. Dole spí Eli, nahoře Ema. „Já bych tě pořád ňuňala,“ říká starší ségra Ema a vrhá se Eli kolem krku. Ta se ale schovává a říká: „Emoušiii, nech mě.“ Tulení nemá tak ráda jako Ema. V posteli odpočívají oblíbení plyšáci. A veledůležitý spinkáček. Stará látková plena, bez které Ema neusne.

Za chvíli bude čas na večeři. „Máma dělá teplé, táta studené.“ Ema pomáhá. „Dělám všechno! S tátou peču buchtu, pudinkovou se snížkem. Dá se tam mouka! Vajca!“ A co patří na dno? Ema hádá: „Hruška! Máslo! Těsto! Sněhové!“ Pořád vedle! „Lis-“ napovídá máma. „Lysina! Listy! Linecké! Listnaté!“ směje se holčička. Dnes budou brambory. „Pečené z fritézy,“ upřesňují holky. Jiné totiž neví. Uložit tyhle dvě divošky ke spánku není žádná legrace. Trochu pomáhá čtení pohádky z knížky s úkoly. „Kdo to ví, odpoví,“ stojí na konci každého příběhu.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

EMA A ELI ODPOVÍDAJÍ:

CO JE PODLE TEBE RODINA?

Ema: Nějaký děti nemaj maminky ani postýlky. Mám teplou večeři, kamarády a kamarádky, maminku, sestřičku, postýlku...

Eli: Hrát si!

KDO PATŘÍ DO TVÉ RODINY?

Ema: Máma, táta, ségra a tatínek chce brášku Edu, ale maminka ne. Máme starší ségru Lauru. A máme sestřenici Amálku a bratrance Tobíka. A ještě Terezku.

CO JE PRO TEBE DOMA, KDE SE CITIŠ DOMA?

Ema: Postel, papání, pití, popcorn, párty, film!

Eli: Herna.

A CO TY?

1) Co se vám na příběhu líbilo?

2) Máte nějaké otázky?

3) Holky si spolu hrají na sliz.

Jak se hraje hra na sliz?

4) Holky mají svůj pokoj a v něm dvoupatrovou postel.

Jak vypadá váš pokoj? Máte ho sami* y pro sebe, nebo ho obývá ještě někdo jiný?

5) Ve školce je asistentka Ája, která Eli každý den pomáhá.

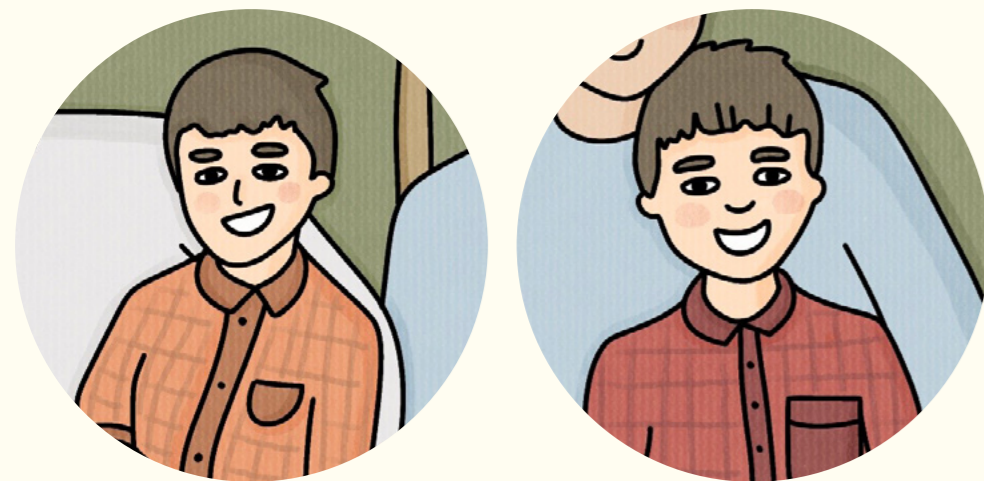
Komu si nejčastěji říkáte o pomoc?

Doplňující otázky:

S čím potřebujete nejčastěji pomoci?

6) Holky mají strejdu párka.

Kdo další patří do vaší rodiny kromě rodiče /rodičů a sourozenců?

KRISTÝ A PĚŤA

**KRISTIÁN, PETŘÍK, KUŘÁTKA, SLUNIČKA,
BROUČCI, KOČIČKY, OVEČKY**

Je ráno. Sluníčko lechtá chlapeckou tvář. „Vstávám a vzbudím tátu. Kristý ještě leží s tatínkem v posteli,“ popisuje Pěťa. Je mu pět a těší se do školy. Kristýmu se nechce vstávat, táta ho tahá z postele za nohy, ložnicí zvoní smích. Teď snídá svůj oblíbený vanilkový jogurt. Střídá ho s čokoládovým. „Mně chutná ovesná kaše s hroznem a s banánem. A s takovými sedmitečnými semínky,“ olizuje se Pěťa.

Bráchové chodí ve školce do stejné třídy, Kristýmu bude brzy pět. „Jezdíme autem, táta řídí dobře,“ usmívají se kluci. „Tatínek taky dostal řidičák, ale zapomněl řídit,“ prozrazuje Pěťa a všichni čtyři se smějí. Ve školce si rádi hrají s kostkami, jsou tak velké, že z nich jde postavit celý dům. „Mám nejradši doma hračky. Takovou autovou dráhu. A myčku. Jsou tam opravdový bubliny,“ popisuje Kristý. „Mám rád sportáky a velká auta, kombik nebo nekombik. My máme kombik, šedou barvu. Chtěl jsem Opel, který řídí sám a zaparkuje sám, ale to dělá jen Peugeot,“ mračí se Pěťa.

Kluci mají spoustu zájmů, odpoledne chodí na kroužky. Vyzvedne je táta nebo tatínek, snaží se chodit oba. „Co děláte v Holoubku?“ napovídají klukům. „Učíme se lidové písničky a tanečky!“ volá Pěťa. „A myšičky! Krmíme zvířátka a hladíme někdy křečky maličky a morčátka a králíčky. Taky na kroužku,“ vysvětluje Kristý. Pěťa má navíc atletiku a šachy, oba chodí hrát basketbal. Kroužky si vybrali sami, jsou to šikovní kluci. Tátové ale nechtějí, aby měli kluci

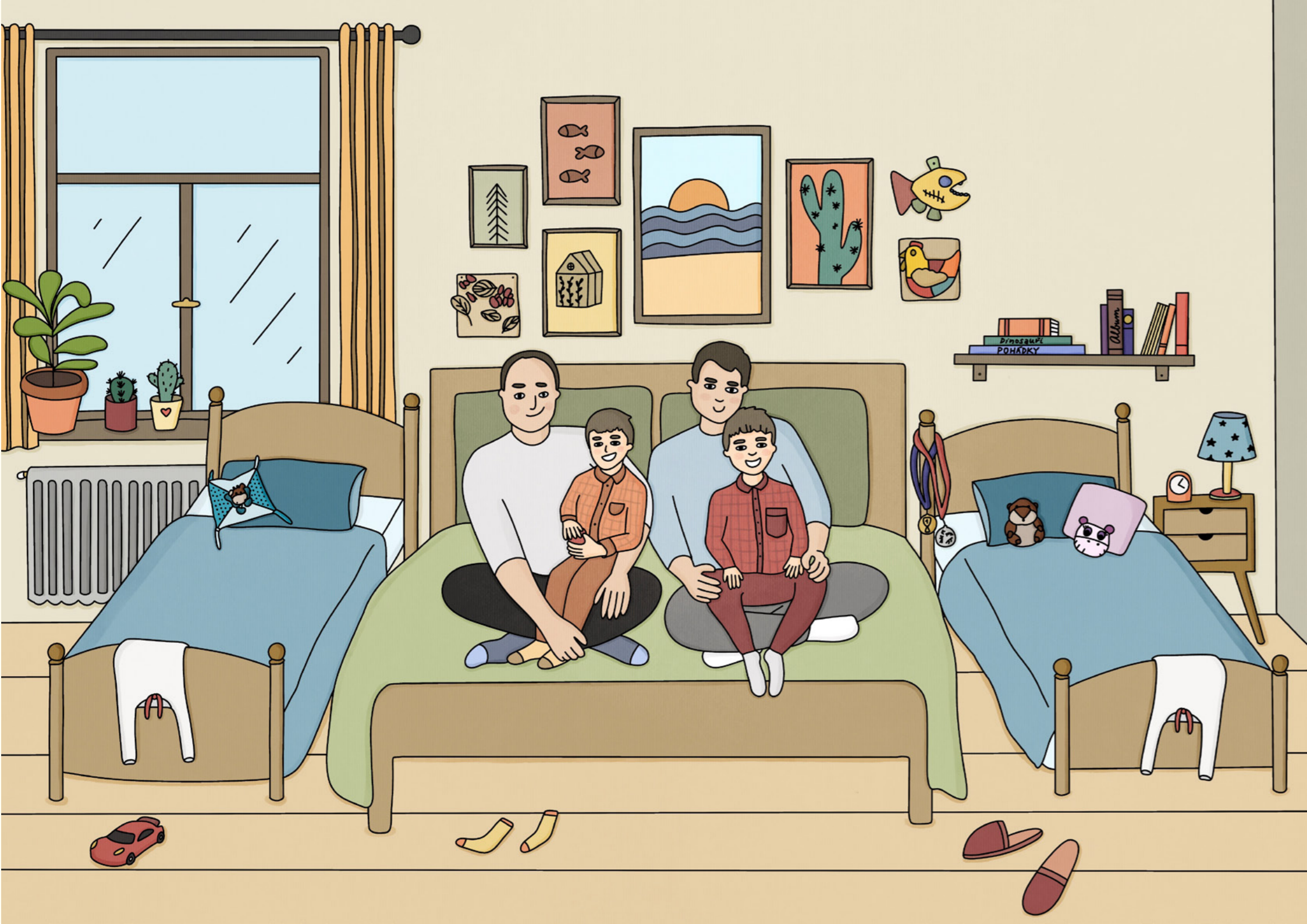
kroužek každý den. Rádi si s nimi hrají. Dneska staví úplně obří autodráhu. S čím ještě je baví hra? „S dinosaurem! Mám červenýho a zelenýho, dá se napojit na tu dráhu,“ vysvětluje Pěťa. Táta si hraje a tatínek uklízí a chystá dobrotky. Často společně vaří, třeba bezový sirup. Tatínek s Kristým pekli dort Pěťovi k narozeninám. A s Pěťou zase obalovali řízky a vařili zeleninovou polévku.

V pokoji mají kluci domeček pro panenky. Je v něm zvoneček, který doopravdy zvoní. „Dostal jsem ho od Ježíška. Moc často si s ním nehraju. Líbí se mi, že v něm někdo bydlí,“ říká Kristý. Domek mají také na zahradě, kam jezdí celá rodina. „Miluju babičku. Protože když přijdeme na zahradu, má pro nás samý nanuk! I děda! Je malý a silný,“ chlubí se Kristý. „A pěstujeme!“ volají kluci. A co všechno už jim vyrostlo? „Měsíček! Vyrostete tam můj stromček, jehlitač-ný,“ chlubí se Pěťa. „A mrkve tam máte, hrášek, rajčata, melouny, cukety, jahody, borůvky...“ vypočítává tatínek. „Pěťa tam zakopal ptáčka, co jsme našli a udělali mu hrobeček,“ vypráví Kristý.

„A měli jsme kočičku, tak jsme jí na zahradě udělali hrobeček a vyryli jméno na kámen: Leontýnka. Byla černá, strakatá, mourovatá. A ve tmě jí svítily oči,“ vzpomíná Pěťa. „Na mě syčela!“ doplňuje Kristý. „Přišla k nám daleko dřív než děti, musela se s nimi popasovat. Držela si odstup,“ usmívá se táta. „Pozorovala nás, když jsme si hráli. Byla s námi u spinkání. A když jsme byli malí, skákala nám na peřinu. I s tátou a tatínkem spala. Všechny hlídala,“ vyprávějí kluci.

Tátové o nich říkají, že jsou narozeni ze srdíčka. Každý rok společně slaví přivezeniny – den, kdy si kluky přivezli domů. „Pěťa je měl nedávno, teď budou Kristýho,“ usmívá se tatínek. Je to komorní oslava, k níž patří dobré jídlo, povídání a někdy i zahrada. „Pěťa nemá rád sladké, takže míváme třeba pizzu a dáme si nějaké dárečky. Kristý sladké rád, s ním si dáme nějaký zákusek. Jsme doma a připomínáme si, jak se ta naše rodina poskládala,“ vypráví táta.

Klukům už se malinko klíží očka. Kristý k sobě tiskne plyšáka: „Je to outloň. Jmenuje se Džigi a dala mi ho teta Dana.“ Oba se těší, že jim tatínek před spaním přečte knížku. „Rudolfínu!“ volá Kristý. Teď čtou novou o Lukášovi, jmenuje se Šeptající les. „Je tam Lukáš a víla Štěstěnka,“ prozrazuje Pěťa. „Já vždycky čtu Rudolfínu,“ trvá na svém Kristý. „A já vždycky přilezu do tatínkovy a tátovy postele, spím uprostřed,“ směje se Kristý. „Já jdu k tátovi a pak k sobě a celou noc nespím,“ popisuje Pěťa. Jeho postýlka stojí jen kousínek od postele, kde spí všichni. „Jsme jedna velká ložnice,“ uzavírá táta.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

KRISTÝ A PĚŤA ODPOVÍDAJÍ:

CO JE PODLE TEBE RODINA?

Kristý: Hmm... naše velké srdíčko, které se milujeme.

Pět'a: Já bych řekl Mart'ovi, že ho pozvu do našeho domu.

KDO PATŘÍ DO TVÉ RODINY?

Pět'a: Babička, děda, táta, tatínek, Kristý, já, teta, strejda, a to je všechno.

CO JE PRO TEBE DOMA, KDE SE CITIŠ DOMA?

Pět'a: Hračky, oběd, babička!

Kristý: Leontýnka.

Pět'a: Jsme tady zvyklí, mám tu svojí postýlku. Cítím se tu dobře.

A CO TY?

1) Co se vám na příběhu líbilo?

2) Máte nějaké otázky?

3) Kluci mají spoustu zájmů, odpoledne chodí na kroužky.

Na jaké kroužky chodíte vy?

4) Kluci jezdí na zahradu, kde je i babička s dědou.

Potkáváte se s babičkou a dědou?

Co společně děláte?

5) Kluci slaví přivezeniny.

Co doma slavíte vy?

Doplňující otázky:

Jak vypadají vaše oslavy?

Kdo se jich účastní?

6) Kluci se těší, že si před spaním přečtou knížku.

Čtete doma nějaké knížky? Jaké? O čem jsou?

DENY

**DENIS, DENIK, DENISEK,
KNOFLÍČEK, LIŠÁČEK**

„Vstáváme z klobouku,“ ozývá se brzy z rána. „Vstávat a cvičit,“ nevzdává se babička Milu a ňuhňá rozespaleho Denyho. „A prooooč,“ ptá se rozespalým hlasem Deny. „Protože je ráno přeci!“ Deny je víc ospalý než obvykle. Včera měl oslavu narozenin. Bylo mu šest a po letních prázdninách jde do školy, má ji hned vedle. Už má doma nachystanou aktovku s Lego příběhem. „K narozeninám jsem dostal spoustu dárků. Lítajícího kosmonauta, ten je na usb a dává se do zásuvky, lego a modelínu.“ Z modelíny si hned vymodeloval slona. Zeleného. Na oslavě samozřejmě nechyběl dort. „Měl jsem malinovej želé s jednou svíčkou. Nešla sfouknout.“

Do školky jezdí autem, je to asi pět kiláků. Paní učitelka s psychologkou babičce Milu doporučily, aby Deny došel školku tam, kde bydlel. „Hrajeme s klukama fotbal na zahradě, taky si hrajeme s legem, stavíme domy. Nebo na pískovišti stavíme tunely. Vykopám díru a povede se udělat tunel skrz naskrz. Máme tam lodíku. Do tunelu ale jezdím rukou.“ A ze školky? Sem tam přijede babička Milu na elektrokoloběžce. „Oba si stoupneme a Deny sám přidává plyn, já už se nebojím,“ vypráví. Máma ještě vyzvedávat nemůže. Nedávno za ní Deny s babičkou Milu vyrazili na návštěvu do vězení. Bylo tam pódium, hodně dětí a hračky. „Já jsem tam ale nic nedělal, jenom jsem si hrál s mámou. Nesměla vstát od stolu. Vyrobita mi k narozeninám plyšáka. Jmenuje se Babočka. Lištička hezká uháčkovaná.“

Doma se z Denyho stává střela k nezastavení. Vyráží z domu, na kole nabírá rychlost a hop, už jede jenom po zadním. Jindy si bere koloběžku a řadí ve skateparku. Skok a trik a pád, oprášit kolena a znovu. Když zrovna netrikuje na kole či koloběžce, bere si do ruky tablet. Hraje Helixe, Minecraft nebo Roblox. A když nehraje, dívá se na jiné hráče na Youtube. „Atlet kouká na děsivý videa a hraje GTA, Fyzi aspoň nemluví sprostě a Bouchal, to je nejhorší youtuber. Hraje Minecraft a GTA, schválně si mění hlas,“ vypráví babička Milu. Někdy spolu koukají na pohádky. Líbí se jim Orion a tma nebo Tajný život mazlíčků.

„Co by sis vzal jako první, kdyby začalo hořet?“ ptal se jednou soused Denyho. „Tablet. Nee, teda Snížka a Budíka.“ Dva pejsky. Budíka mají z útulku už osm let. „Kolik mu je let, ale nikdo neví. Je tříbarevný – černý, hnědý a bílý. Není mazlivý.“ Jméno Snížek vybral Deny sám. Bydlí s nimi od miminka od září. Deny chtěl přítulného pejska a Snížek se mazlí rád. Někdy ale zlobí, lítá venku a neposlouchá. „Je celý bílý a na čenichu má hnědou tečku,“ popisuje Deny. Pejskové si rádi hrají s natahovací myškou nebo jim Deny hází tenisák, který našel v křoví.

Doma vaří babička Milu. Buřtguláš, frankfurtskou polívku nebo párek. Deny vymýšlí hravé delikatesy: „Mistr párek! Když ho naříznete, má pusu a očička. Můžeš ukrojit kus sýru a dát mu ho do pusy. Párek, co pojídá sejra,“ směje se Deny i babička Milu. A někdy se Deny v kuchyni ochomýtá. „Umí našlehat pěnu na lattéčku. A všem připravuje pití!“ chválí Denyho babička Milu. Jedí společně. „Ráda dávám hrnec doprostřed stolu, ať si každý nabírá. Taky rádi zveme lidi, sousedy. A když grilujeme, tak je toho hodně!“ vypráví babička. „Deny miluje okurku salátovou, rajčata a jahody. Furt je tam má nakrájený a sotva se otočím, nezbyde z kilový misky ani jahoda!“

OTÁZKY A ODPOVĚDI

DENY ODPOVÍDÁ:

CO JE PODLE TEBE RODINA?

Todle: moje babička, máma, táta a dvě dědy a dvě tety. A pejsci.

CO JE PRO TEBE DOMOV, PŘÍPADNĚ KDE?

Doma doma! Jsem doma. Je to dobrý.

A CO TY?

1) Co se vám na příběhu líbilo?

2) Máte nějaké otázky?

3) Deny měl včera oslavu narozenin.

Kolikáté narozeniny oslavil? Jaké dostal dárky? Jaký měl dort?

4) Deny jezdí za maminkou na návštěvu, nevidí se každý den.

Máte v rodině někoho, s kým se vídáte jen občas? O koho jde? A při jaké příležitosti se setkáváte?

5) Deny občas jezdí s babičkou na elektrické koloběžce. Babička se dřív bála, ale teď už ne. **Máte z něčeho strach vy? A čeho jste se báli, ale už se vůbec nebojíte?**

Doplňující otázky:

Jak to vypadá, když máte strach?

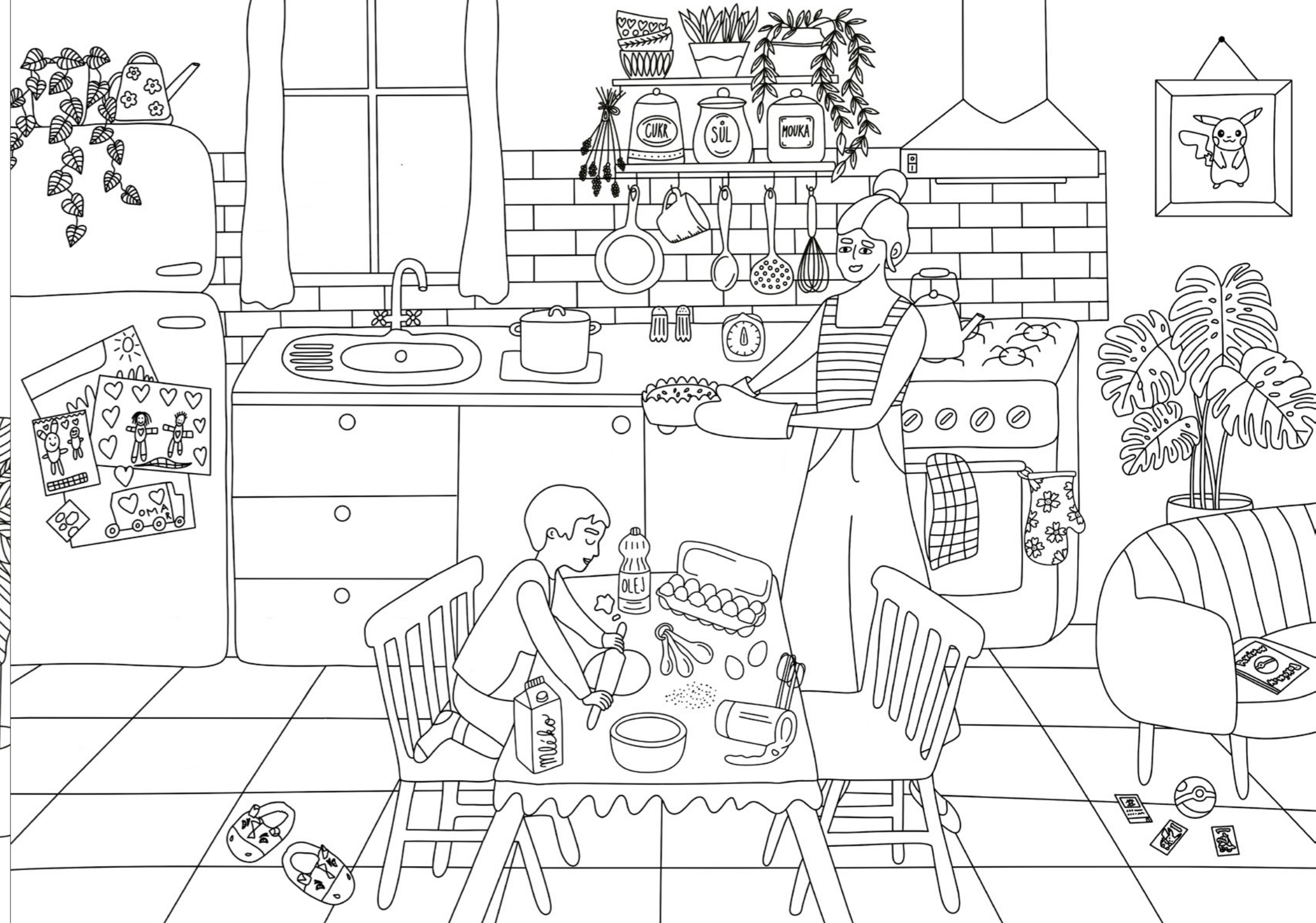
Kde v těle cítíte strach?

Co vám pomáhá strach překonat?

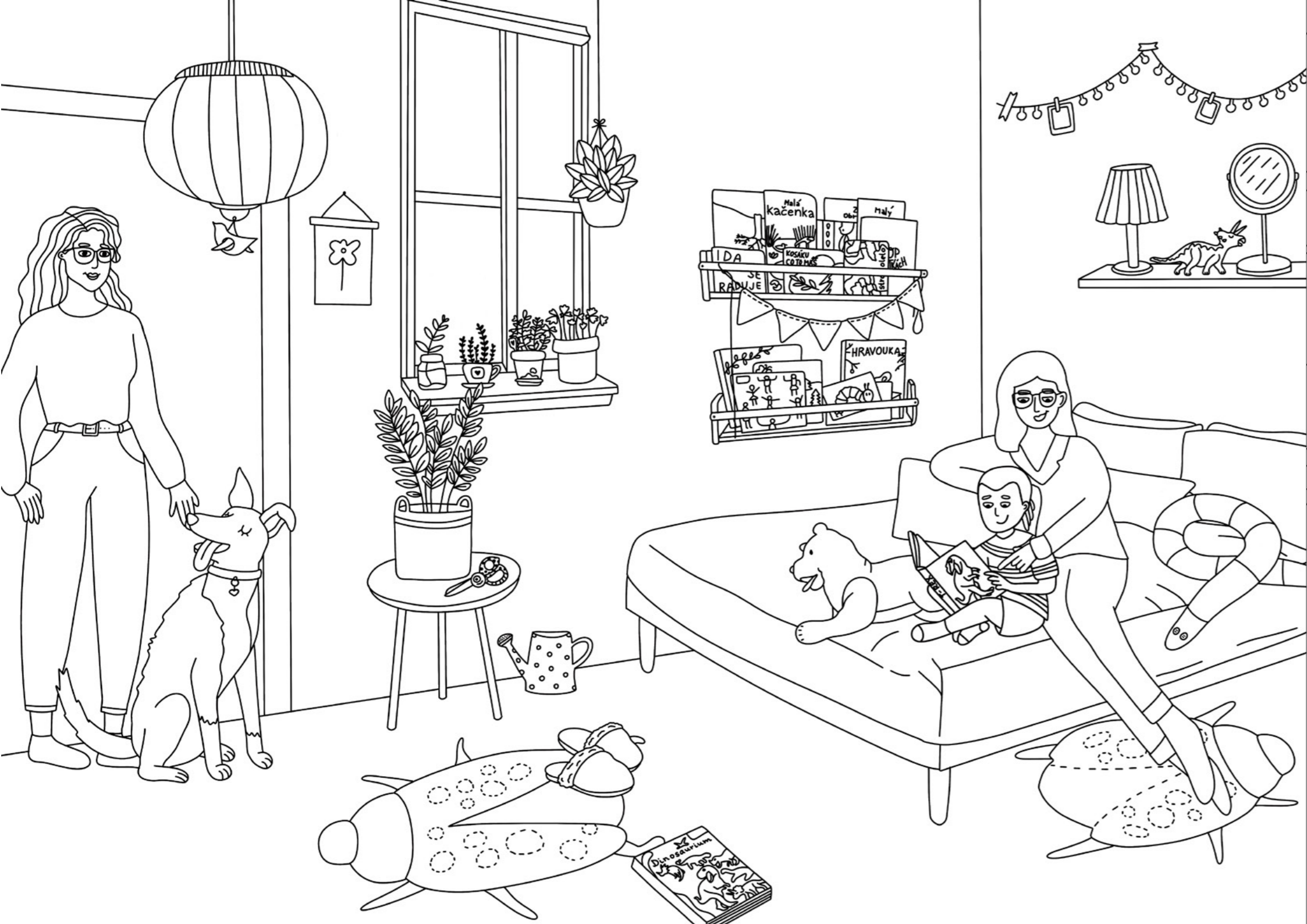
6) Maminka vyrobila Denymu plyšovou lišku k narozeninám.

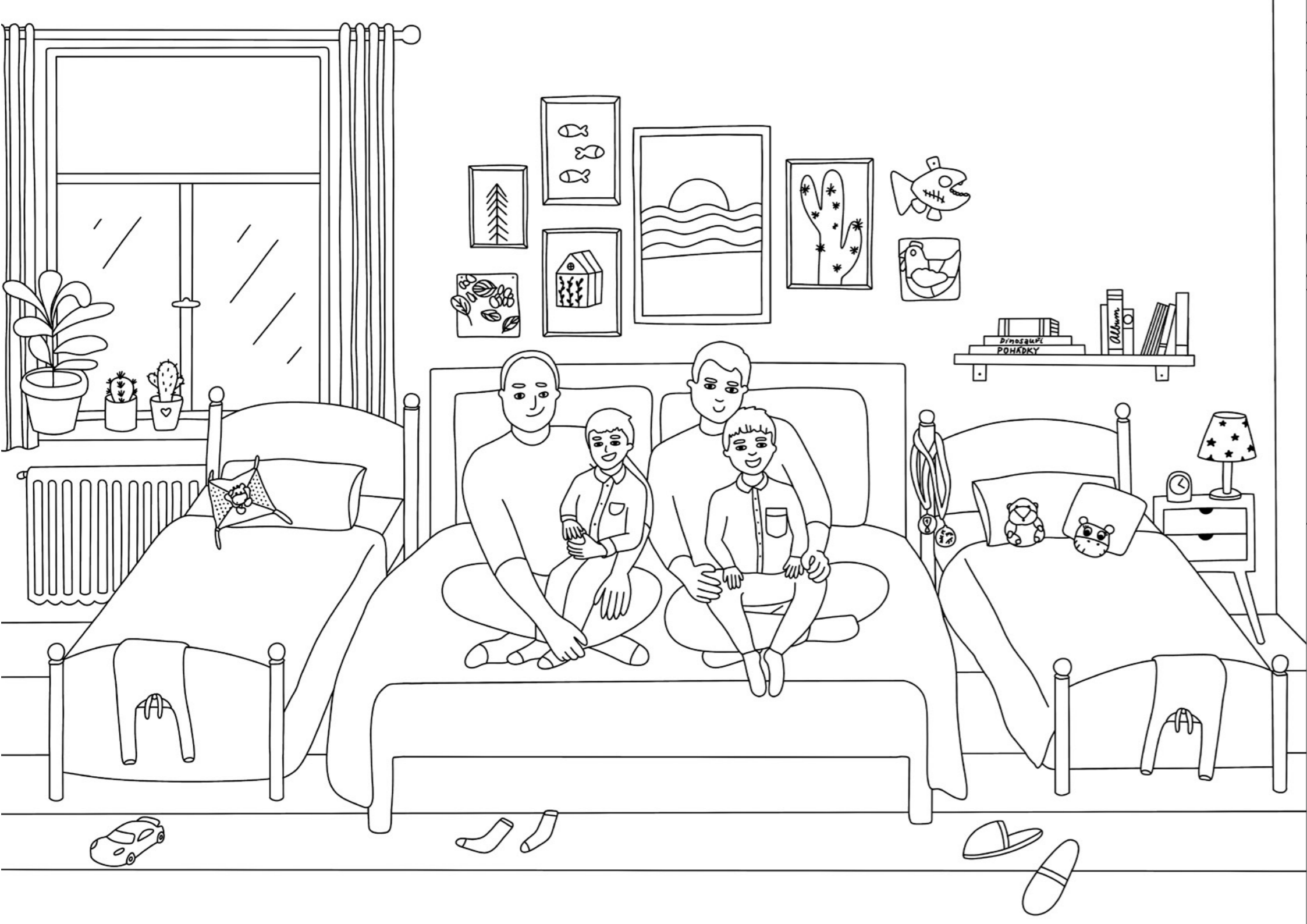
Vyrábíte pro ostatní?

Co jste naposled vyrobili* a pro koho?

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Norway grants

IREAS

ACADEMIA IREAS,
o. p. s.